

*Голові разової спеціалізованої вченої
ради з розгляду та захисту дисертації
на здобуття ступеня доктора філософії
у Національному університеті «Київський
авіаційний інститут»,
доктору юридичних наук, професору
Легенькому М.І.*

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, доцента Шапенко Людмили Олександрівни на дисертацію Любарського Вадима Сергійовича на тему «Реалізація принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади: організаційно-правові аспекти», на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дисертації, зв'язок дослідження із науковими програмами, планами, темами. Становлення в Україні сучасної моделі публічного врядування, орієнтованої на європейські стандарти демократичної держави, зумовлює необхідність переосмислення засад організації та функціонування органів публічної влади. Одним із визначальних напрямів такого реформування є утвердження принципу транспарентності як фундаментальної вимоги до діяльності суб'єктів владних повноважень, що забезпечує відкритість управлінських процесів, доступність інформації про діяльність державних інституцій, належний рівень їх підзвітності суспільству та ефективний громадський контроль.

Важливість дослідження зазначеної проблематики істотно посилюється в умовах реалізації Україною євроінтеграційного курсу та виконання міжнародно-правових зобов'язань, пов'язаних із наближенням національної правової системи до права Європейського Союзу. Гармонізація законодавства із європейськими стандартами передбачає не лише оновлення нормативно-правової бази, а й запровадження сучасних підходів до здійснення публічного адміністрування, заснованих на відкритості,

прозорості, належному обґрунтуванні управлінських рішень і відповідальності органів влади перед суспільством.

Практика реформування системи публічного управління свідчить, що ефективне впровадження принципу транспарентності неможливе без належного наукового обґрунтування його змісту, визначення особливостей нормативного закріплення та вдосконалення організаційно-правових механізмів реалізації. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження відповідного правового інституту з урахуванням сучасних тенденцій розвитку адміністративного права, європейської практики публічного адміністрування та позитивного зарубіжного досвіду.

Особливого значення в цьому аспекті набуває порівняльно-правовий аналіз законодавчих моделей забезпечення відкритості діяльності органів публічної влади, що дозволяє визначити найбільш ефективні механізми їх нормативного регулювання та оцінити перспективи імплементації таких підходів у національне законодавство. Водночас активне вдосконалення законодавства у сфері забезпечення прозорості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також постійне розширення кола наукових досліджень у цій сфері підтверджують високий рівень актуальності відповідної проблематики.

З огляду на викладене дисертаційне дослідження Любарського Вадима Сергійовича на тему «Реалізація принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади: організаційно-правові аспекти» є своєчасним, має вагоме теоретичне та практичне значення й відповідає сучасним потребам розвитку адміністративно-правової науки. Предмет дослідження безпосередньо пов'язаний із вирішенням актуальних завдань удосконалення правового регулювання діяльності органів публічної влади в умовах європейської інтеграції України.

Обрана тема дисертаційного дослідження повністю узгоджується із сучасними пріоритетами розвитку юридичної науки України та основними напрямками державної політики у сфері наукової й науково-технічної

діяльності. Зміст роботи відповідає пріоритетним тематичним напрямам наукових досліджень і науково-технічних розробок, визначеним постановою Кабінету Міністрів України від 07 вересня 2011 року № 942 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 травня 2023 року № 463), а також Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, що настає після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2024 року № 476.

Наукові положення, сформульовані у дисертації, кореспондують зі стратегічними орієнтирами державної політики, визначеними Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». Передусім це стосується реалізації принципів належного врядування, забезпечення відкритості діяльності суб'єктів публічної влади, розвитку механізмів їх підзвітності та підвищення результативності функціонування державних інституцій.

Підготовка дисертації здійснювалася в межах планових наукових досліджень факультету права та міжнародних відносин Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» і кафедри адміністративного та інформаційного права. Робота має безпосередній зв'язок із виконанням науково-дослідних тем «Забезпечення конституційних прав громадян в контексті конвенційних зобов'язань України» (державна реєстрація № 0119U103091), «Людиноцентричність публічного права України» (державна реєстрація № 0124U003363), а також держбюджетної науково-дослідної роботи № 312-ДБ20 «Проблеми формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України: теорія і практика» (державна реєстрація № 0120U102136), у межах яких досліджувалися актуальні питання розвитку публічного права та вдосконалення державної політики.

Додатковим підтвердженням наукової актуальності та практичної значущості дисертації є її відповідність Пріоритетним напрямам

фундаментальних і прикладних наукових досліджень у галузі права, затвердженим постановою Загальних зборів Національної академії правових наук України від 30 квітня 2026 року № 2-26. Така узгодженість свідчить про відповідність обраної тематики сучасним тенденціям розвитку юридичної науки та її орієнтацію на вирішення актуальних проблем теорії й практики адміністративного права.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Зміст дисертаційної роботи свідчить про належний рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів. Сформульовані автором теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації ґрунтуються на комплексному дослідженні проблем реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади, характеризуються внутрішньою логічною узгодженістю, належною аргументацією та достатнім ступенем достовірності. Досягнення таких результатів забезпечено використанням широкої джерельної бази, сучасного методологічного інструментарію та ґрунтовним опрацюванням наукових і нормативних матеріалів.

Методологія дослідження побудована на поєднанні загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що відповідає сучасним підходам до проведення наукових досліджень у галузі адміністративного права. Обраний дисертантом методичний інструментарій дав змогу всебічно розкрити предмет дослідження, послідовно дослідити його окремі складові та сформулювати цілісну концепцію реалізації принципу транспарентності у сфері публічного управління.

Для дослідження категоріального апарату використано логіко-семантичний метод, завдяки якому проаналізовано зміст і співвідношення таких базових понять, як «транспарентність», «прозорість», «відкритість», «гласність» і «підзвітність». Це дозволило автору уточнити понятійний апарат дослідження, запропонувати власні підходи до розуміння відповідних категорій та визначити їх місце в системі адміністративно-правових знань.

Використання структурно-логічного методу у взаємозв'язку з методом класифікації забезпечило можливість визначити змістові елементи принципу транспарентності, систематизувати органи публічної влади за критеріями їх правового статусу та функціонального призначення, а також встановити особливості реалізації цього принципу у діяльності різних суб'єктів владних повноважень. Історико-правовий метод сприяв дослідженню еволюції наукових уявлень про транспарентність як правову категорію та принцип функціонування органів публічної влади, а також дав змогу простежити розвиток організаційно-правових засад її забезпечення.

Суттєве значення для досягнення поставленої мети мав порівняльно-правовий метод. Його застосування дозволило здійснити комплексний аналіз зарубіжного досвіду нормативного закріплення принципу транспарентності, виявити особливості моделей його правового забезпечення у різних державах, визначити спільні та відмінні риси відповідного регулювання, а також сформулювати висновки щодо можливостей використання окремих позитивних практик у процесі вдосконалення українського законодавства. Водночас метод правового моделювання став підґрунтям для розроблення авторських пропозицій, спрямованих на вдосконалення нормативно-правового регулювання організаційно-правового забезпечення транспарентності діяльності органів публічної влади.

Позитивної оцінки заслуговує комплексний характер застосування методів наукового пізнання. Дисертант використовує їх не відокремлено, а у взаємозв'язку, що забезпечило системність проведеного дослідження та всебічний аналіз обраної проблематики. Важливу роль при цьому відіграв діалектичний метод, який дозволив розглядати принцип транспарентності як правове явище, що постійно розвивається під впливом реформування системи публічного управління, трансформації адміністративного законодавства та євроінтеграційних процесів.

Про високий рівень наукової обґрунтованості дисертації свідчить також її композиційна завершеність і логічна структура. Побудова роботи

характеризується послідовністю, а зміст окремих розділів і підрозділів підпорядкований досягненню поставленої мети та виконанню визначених дослідницьких завдань. Це забезпечило логічний перехід від розгляду теоретико-правових аспектів до аналізу чинного нормативно-правового регулювання та формування пропозицій щодо його вдосконалення.

Окремої позитивної оцінки заслуговує наявність самостійної авторської позиції з ключових питань дослідження. Дисертант не обмежується узагальненням існуючих доктринальних підходів, а формулює власне бачення поняття організаційно-правових засад реалізації принципу транспарентності, визначає зміст транспарентності діяльності органів публічної влади, обґрунтовує систему її структурних елементів, розкриває специфіку реалізації зазначеного принципу різними суб'єктами владних повноважень та аргументує необхідність подальшого вдосконалення законодавства у відповідній сфері.

У цілому дисертаційна робота характеризується високим рівнем наукової культури, логічністю викладення матеріалу та вдалим поєднанням теоретичних положень із аналізом чинного національного законодавства, зарубіжного досвіду та сучасної правозастосовної практики. Сформульовані висновки органічно випливають із проведеного дослідження, належним чином обґрунтовані, мають практичне спрямування та відображають особистий науковий внесок здобувача. Це дає підстави вважати результати дисертаційної роботи достовірними, аргументованими та такими, що мають істотне теоретичне і практичне значення.

Наукова новизна й практичне значення результатів дисертаційного дослідження. Однією з безперечних переваг дисертаційної роботи є її наукова новизна, яка виявляється у комплексному дослідженні організаційно-правових аспектів реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади з урахуванням сучасних процесів реформування системи публічного управління та адаптації національного законодавства до європейських стандартів. Проведене дослідження дало

змогу автору сформулювати нові наукові положення, розробити низку концептуальних висновків і запропонувати практично орієнтовані рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання відповідної сфери.

Вагомим результатом дисертації є авторський підхід до визначення змісту принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади. Запропонована дефініція вирізняється комплексністю, оскільки поєднує нормативний, організаційний і функціональний аспекти досліджуваного явища. Обґрунтованою видається також позиція дисертанта щодо розгляду транспарентності як одного з фундаментальних принципів демократичного врядування, зміст якого охоплює інформаційний, процедурний, комунікаційний та контрольний складники діяльності суб'єктів публічної влади.

Науковий інтерес становлять висновки автора щодо особливостей організаційно-правового забезпечення транспарентності залежно від компетенції, правового статусу та функціонального призначення окремих органів публічної влади. Практичну цінність мають запропоновані напрями вдосконалення механізмів забезпечення відкритості їх діяльності, серед яких нормативне впорядкування контрольних процедур, посилення інституційних і судових форм контролю, активніше використання цифрових технологій у публічному адмініструванні, удосконалення порядку проведення публічних консультацій та оптимізація правового регулювання доступу до публічної інформації в умовах дії правового режиму воєнного стану.

На позитивну оцінку заслуговують і пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства. Зокрема, автор аргументовано обґрунтовує доцільність розширення механізмів контролю за забезпеченням відкритості діяльності органів місцевого самоврядування, а також пропонує переглянути законодавчі підходи до визначення обсягу інформації, яка підлягає оприлюдненню правоохоронними органами. Водночас перспективним видається запропоноване дисертантом бачення цифрової транспарентності, в

основу якого покладено ідею забезпечення цифрової простежуваності управлінських процедур як необхідної умови підвищення відкритості та підзвітності публічної влади.

Безперечним здобутком роботи є подальший розвиток наукових підходів до визначення співвідношення категорій «транспарентність», «прозорість», «відкритість», «гласність» і «підзвітність». Автор переконливо доводить, що транспарентність доцільно розглядати як комплексне адміністративно-правове явище, яке інтегрує зазначені категорії в єдину систему гарантій належного врядування. Не менш важливими є висновки щодо ролі інститутів громадянського суспільства у забезпеченні відкритості діяльності органів публічної влади, а також рекомендації стосовно використання позитивного зарубіжного досвіду з урахуванням особливостей української правової системи та сучасних євроінтеграційних процесів.

Практична цінність дисертаційного дослідження визначається можливістю використання його результатів у різних сферах юридичної діяльності. Наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані під час подальшого розвитку адміністративно-правової доктрини, у процесі вдосконалення законодавства щодо забезпечення відкритості, підзвітності та доступності інформації про діяльність органів публічної влади, у правозастосовній практиці, а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін адміністративно-правового й інформаційно-правового спрямування та підготовки відповідного навчально-методичного забезпечення.

Про прикладний характер отриманих результатів свідчить їх практичне впровадження у діяльність наукових установ, використання у роботі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також інтеграція в освітній процес Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут». Це підтверджує не лише наукову значущість дисертації, а й реальну можливість застосування її

результатів для вдосконалення практики публічного управління та адміністративно-правового регулювання.

Однією з безперечних переваг дисертаційної роботи є її наукова новизна, яка виявляється у комплексному дослідженні організаційно-правових аспектів реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади з урахуванням сучасних процесів реформування системи публічного управління та адаптації національного законодавства до європейських стандартів. Проведене дослідження дало змогу автору сформулювати нові наукові положення, розробити низку концептуальних висновків і запропонувати практично орієнтовані рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання відповідної сфери.

Вагомим результатом дисертації є авторський підхід до визначення змісту принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади. Запропонована дефініція вирізняється комплексністю, оскільки поєднує нормативний, організаційний і функціональний аспекти досліджуваного явища. Обґрунтованою видається також позиція дисертанта щодо розгляду транспарентності як одного з фундаментальних принципів демократичного врядування, зміст якого охоплює інформаційний, процедурний, комунікаційний та контрольний складники діяльності суб'єктів публічної влади.

Науковий інтерес становлять висновки автора щодо особливостей організаційно-правового забезпечення транспарентності залежно від компетенції, правового статусу та функціонального призначення окремих органів публічної влади. Практичну цінність мають запропоновані напрями вдосконалення механізмів забезпечення відкритості їх діяльності, серед яких нормативне впорядкування контрольних процедур, посилення інституційних і судових форм контролю, активніше використання цифрових технологій у публічному адмініструванні, удосконалення порядку проведення публічних консультацій та оптимізація правового регулювання доступу до публічної інформації в умовах дії правового режиму воєнного стану.

На позитивну оцінку заслуговують і пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства. Зокрема, автор аргументовано обґрунтовує доцільність розширення механізмів контролю за забезпеченням відкритості діяльності органів місцевого самоврядування, а також пропонує переглянути законодавчі підходи до визначення обсягу інформації, яка підлягає оприлюдненню правоохоронними органами. Водночас перспективним видається запропоноване дисертантом бачення цифрової транспарентності, в основу якого покладено ідею забезпечення цифрової простежуваності управлінських процедур як необхідної умови підвищення відкритості та підзвітності публічної влади.

Безперечним здобутком роботи є подальший розвиток наукових підходів до визначення співвідношення категорій «транспарентність», «прозорість», «відкритість», «гласність» і «підзвітність». Автор переконливо доводить, що транспарентність доцільно розглядати як комплексне адміністративно-правове явище, яке інтегрує зазначені категорії в єдину систему гарантій належного врядування. Не менш важливими є висновки щодо ролі інститутів громадянського суспільства у забезпеченні відкритості діяльності органів публічної влади, а також рекомендації стосовно використання позитивного зарубіжного досвіду з урахуванням особливостей української правової системи та сучасних євроінтеграційних процесів.

Практична цінність дисертаційного дослідження визначається можливістю використання його результатів у різних сферах юридичної діяльності. Наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані під час подальшого розвитку адміністративно-правової доктрини, у процесі вдосконалення законодавства щодо забезпечення відкритості, підзвітності та доступності інформації про діяльність органів публічної влади, у правозастосовній практиці, а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін адміністративно-правового й інформаційно-правового спрямування та підготовки відповідного навчально-методичного забезпечення.

Про прикладний характер отриманих результатів свідчить їх практичне впровадження у діяльність наукових установ, використання у роботі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також інтеграція в освітній процес Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут». Це підтверджує не лише наукову значущість дисертації, а й реальну можливість застосування її результатів для вдосконалення практики публічного управління та адміністративно-правового регулювання.

Основний зміст роботи та її структура. Побудова дисертаційної роботи характеризується системністю, внутрішньою логічною єдністю та узгодженістю з визначеними автором метою, завданнями і предметом дослідження. Композиція роботи є виваженою та забезпечує послідовне розкриття досліджуваної проблематики — від аналізу її теоретико-методологічних засад до формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, об'єднаних одинадцятьма підрозділами, висновків, списку використаних джерел і додатків, що відповідає вимогам до наукових досліджень такого рівня.

Перший розділ дисертації «Загальнотеоретична характеристика принципу транспарентності як об'єкта наукового дослідження» присвячено формуванню теоретичної основи роботи. У ньому здійснено ґрунтовний аналіз наукових підходів до визначення сутності принципу транспарентності, досліджено його місце у системі адміністративно-правових категорій та розкрито співвідношення із суміжними поняттями, зокрема відкритістю, прозорістю, гласністю та підзвітністю. Водночас дисертант не обмежується систематизацією наукових поглядів, а формує власний понятійний підхід до досліджуваної проблематики. Заслуговує на позитивну оцінку й аналіз транспарентності як одного з основоположних принципів демократичного врядування та її ролі у механізмі здійснення публічної влади. Загалом

перший розділ створює належне концептуальне підґрунтя для подальшого дослідження.

У другому розділі «Організаційно-правове забезпечення принципу транспарентності діяльності органів публічної влади в Україні» основну увагу приділено практичним аспектам реалізації досліджуваного принципу. Автор комплексно аналізує особливості забезпечення транспарентності у діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади, судової системи, правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування. Перевагою цього розділу є застосування диференційованого підходу до характеристики окремих суб'єктів публічної влади, що дозволило виявити як спільні закономірності реалізації принципу транспарентності, так і специфічні особливості, зумовлені їх компетенцією та функціональним призначенням. Важливе місце у дослідженні займає аналіз чинного законодавства та практики його застосування, на підставі якого автор визначає основні проблеми правового регулювання й обґрунтовує необхідність подальшого вдосконалення організаційно-правових механізмів забезпечення відкритості, підзвітності та інформаційної доступності діяльності органів публічної влади.

Завершальний, третій розділ «Шляхи удосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації принципу транспарентності в діяльності органів публічної влади в Україні» має переважно прикладне спрямування. У ньому автор визначає перспективні напрями розвитку правового регулювання у відповідній сфері, обґрунтовує необхідність поглиблення взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства та досліджує можливості використання позитивного зарубіжного досвіду у процесі вдосконалення українського законодавства. Значну увагу приділено питанням розвитку механізмів контролю за дотриманням вимог транспарентності, удосконаленню інституційних і процедурних гарантій відкритості, впровадженню цифрових інструментів публічного

адміністрування, розширенню можливостей громадського контролю та врахуванню європейських стандартів належного врядування.

Підсумкові висновки дисертації органічно завершують проведене дослідження та відображають найбільш важливі результати, отримані автором. Вони систематизують сформульовані теоретичні положення, узагальнюють запропоновані практичні рекомендації та безпосередньо кореспондують змісту окремих розділів роботи. Їх зміст підтверджує досягнення поставленої мети, виконання визначених дослідницьких завдань і комплексний характер проведеного дослідження.

У цілому структура дисертаційної роботи є цілісною, збалансованою та логічно побудованою. Послідовність викладення матеріалу забезпечує належне розкриття предмета дослідження, а взаємозв'язок між окремими розділами свідчить про системний підхід автора до аналізу актуальної адміністративно-правової проблематики та належний рівень організації наукового дослідження.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень. Рівень наукової обґрунтованості висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, не викликає сумнівів. Їх достовірність забезпечується комплексним характером проведеного дослідження, використанням значного масиву наукових і нормативних джерел, а також послідовним застосуванням сучасних методів юридичного аналізу. Під час підготовки дисертації автором опрацьовано 237 джерел, що свідчить про ґрунтовність дослідження, всебічне опрацювання наукової літератури та достатній рівень аргументації запропонованих положень.

Важливою складовою наукової цінності роботи є її теоретична база, сформована на основі праць провідних українських і зарубіжних учених, насамперед представників науки адміністративного права, а також досліджень із суміжних галузей юридичної науки. Такий підхід дозволив дисертанту не лише систематизувати наявні доктринальні концепції, а й критично оцінити існуючі наукові позиції, виявити проблемні аспекти

правового регулювання та запропонувати власне бачення шляхів удосконалення реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади.

Достатній ступінь вірогідності отриманих результатів підтверджується також їх апробацією. Основні положення дисертації були представлені на науково-практичних конференціях різних рівнів, а результати проведеного дослідження оприлюднено у фахових наукових публікаціях автора, що свідчить про їх попереднє обговорення у професійному середовищі та належну наукову оцінку.

Належної оцінки заслуговує й нормативно-правова основа дисертації. Автор широко використовує положення Конституції України, міжнародно-правових актів, законів України, підзаконних нормативно-правових актів, а також законодавства окремих іноземних держав, яке регулює питання забезпечення відкритості, прозорості, підзвітності та інших складових принципу транспарентності. Опрацювання такого масиву нормативного матеріалу забезпечило можливість всебічно дослідити сучасний стан адміністративно-правового регулювання відповідної сфери, виявити існуючі проблеми правозастосування та сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства.

У сукупності використані теоретичні, нормативні та емпіричні джерела створюють належне підґрунтя для сформульованих у дисертації висновків. Це дозволяє зробити висновок про достатній рівень достовірності отриманих наукових результатів, їх аргументованість і відповідність сучасному стану розвитку адміністративно-правової науки.

Повнота висвітлення результатів дисертаційного дослідження в наукових публікаціях. Подані здобувачем наукові публікації підтверджують належний рівень апробації результатів дисертаційного дослідження та їх достатнє висвітлення у фаховому науковому середовищі. Основні теоретичні положення, авторські висновки й практичні рекомендації, сформульовані у дисертації, знайшли своє відображення у 14 наукових працях, з яких 6 статей

опубліковано у фахових наукових виданнях України, включених до категорії «Б», а ще 8 публікацій становлять тези доповідей, представлені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Такий обсяг наукового доробку свідчить про системний характер апробації результатів дослідження, їх професійне обговорення та відповідність усталеним вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Аналіз змісту опублікованих праць дозволяє констатувати, що вони послідовно відображають основні напрями проведеного дослідження, розкривають авторські підходи до вирішення поставлених наукових завдань і містять результати, які знайшли подальший розвиток у тексті дисертації. Представлені публікації охоплюють ключові аспекти досліджуваної проблематики, узгоджуються зі структурою роботи та забезпечують належний рівень висвітлення отриманих наукових результатів.

Варто також зазначити, що кількість і характер наукових праць здобувача відповідають вимогам пункту 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 травня 2024 року № 507). Це дає підстави зробити висновок, що вимоги щодо апробації, оприлюднення та наукової перевірки результатів дисертаційного дослідження здобувачем виконано в повному обсязі.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Проведений аналіз дисертаційної роботи не дає підстав ставити під сумнів дотримання здобувачем принципів академічної доброчесності. Зміст дослідження, характер викладених положень та спосіб їх обґрунтування свідчать про самостійне виконання наукової роботи, а сформульовані автором висновки і рекомендації є результатом власного дослідження, здійсненого на основі

комплексного опрацювання нормативних, доктринальних та інших інформаційних джерел.

Дисертація ґрунтується на широкій джерельній базі, до якої входять положення Конституції України, міжнародно-правові акти, національне законодавство, практика його застосування, а також наукові праці українських і зарубіжних учених. Використання результатів попередніх досліджень здійснено з дотриманням загальновизнаних правил академічного цитування: усі запозичені наукові положення, нормативні приписи та правові позиції належним чином ідентифіковані та супроводжуються відповідними бібліографічними посиланнями.

Самостійний характер дисертаційного дослідження підтверджується також наявністю послідовної авторської концепції. Дисертант не лише систематизує існуючі наукові підходи, а й пропонує власне бачення змісту окремих категорій, формує оригінальні наукові висновки та обґрунтовує пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади. Це свідчить про творчий характер виконаної роботи та особистий внесок автора у розроблення досліджуваної проблематики.

На користь дотримання вимог академічної доброчесності свідчать також результати апробації дисертаційного дослідження. Основні положення роботи були оприлюднені у наукових публікаціях та представлені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, що забезпечило їх фахове обговорення та введення до наукового обігу ще до завершення дисертаційного дослідження. Така послідовність оприлюднення результатів додатково підтверджує належне дотримання здобувачем етичних і правових стандартів здійснення наукової діяльності.

Дискусійні положення та зауваження.

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертаційної роботи, її актуальність, теоретичне та практичне значення, слід водночас зазначити, що

окремі положення дослідження мають дискусійний характер і можуть стати предметом подальших наукових досліджень.

1. Заслуговує на підтримку авторський підхід до визначення місця транспарентності в системі здійснення публічної влади. Разом із тим дискусійним видається запропоноване виокремлення концептуального, інституційного, функціонального та організаційно-правового рівнів її реалізації. На думку рецензента, у роботі доцільно було б більш чітко визначити критерії їх розмежування, оскільки окремі елементи транспарентності можуть одночасно характеризувати декілька із запропонованих рівнів.

2. На позитивну оцінку заслуговують пропозиції автора щодо вдосконалення організаційно-правового забезпечення транспарентності діяльності органів виконавчої влади та правоохоронних органів. Водночас потребує додаткового обґрунтування доцільність встановлення єдиних мінімальних стандартів відкритості для всіх органів виконавчої влади, оскільки особливості їх компетенції, функціонального призначення та характеру повноважень можуть обумовлювати необхідність диференційованого правового регулювання.

3. Підтримуючи запропоновані автором напрями вдосконалення механізму контролю за дотриманням вимог транспарентності, варто зазначити, що окремі із запропонованих заходів, зокрема щодо цифрової простежуваності управлінських рішень, ризик-орієнтованого контролю та уніфікації вимог до офіційних вебсайтів органів публічної влади, потребують більш детального висвітлення механізмів їх практичної реалізації. Це дозволило б повніше оцінити ефективність запропонованих законодавчих змін та перспективи їх впровадження.

Наведені зауваження носять переважно рекомендаційний і дискусійний характер та можуть бути враховані автором у подальшій науковій діяльності. Вони не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження, не ставлять під сумнів обґрунтованість сформульованих

висновків і не применшують його наукової новизни, теоретичної значущості та практичної цінності.

Загальний висновок, щодо відповідності дисертації вимогам Міністерства освіти і науки України.

За результатами проведеного аналізу дисертаційної роботи можна дійти висновку, що дослідження Любарського Вадима Сергійовича на тему «Реалізація принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади: організаційно-правові аспекти» є самостійною, завершеною та цілісною науковою працею, виконаною на належному теоретико-методологічному рівні. Автором комплексно досліджено актуальну адміністративно-правову проблематику, сформульовано науково обґрунтовані висновки та розроблено пропозиції, що мають практичне значення для вдосконалення правового регулювання у відповідній сфері.

Позитивної оцінки заслуговує системний характер проведеного дослідження, логічність побудови роботи, використання сучасних методів наукового пізнання, належний рівень опрацювання нормативно-правових джерел, наукової літератури та матеріалів правозастосовної практики. Це дало змогу автору всебічно розкрити зміст досліджуваної проблематики, запропонувати власні наукові підходи до її вирішення та сформулювати рекомендації, спрямовані на вдосконалення організаційно-правового забезпечення реалізації принципу транспарентності у діяльності органів публічної влади.

Отримані результати характеризуються належним рівнем наукової новизни, є достатньо аргументованими, теоретично обґрунтованими та мають прикладне значення. Вони можуть бути використані у подальшому розвитку науки адміністративного права, нормотворчій діяльності, правозастосовній практиці, а також у навчальному процесі під час підготовки фахівців юридичного профілю.

Зміст дисертації, рівень обґрунтованості сформульованих положень, ступінь апробації результатів дослідження та їх оприлюднення у наукових

публікаціях дають підстави вважати, що робота відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, визначеним Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), а також Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Враховуючи наведене, вважаю, що Любарський Вадим Сергійович успішно виконав дисертаційне дослідження, яке відповідає вимогам чинного законодавства, а тому заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

доцент кафедри права та публічного управління

Національної академії статистики, обліку та аудиту,

кандидат юридичних наук, доцент

Людмила ШАПЕНКО

Людмила ШАПЕНКО
С.В. ШАПЕНКО

